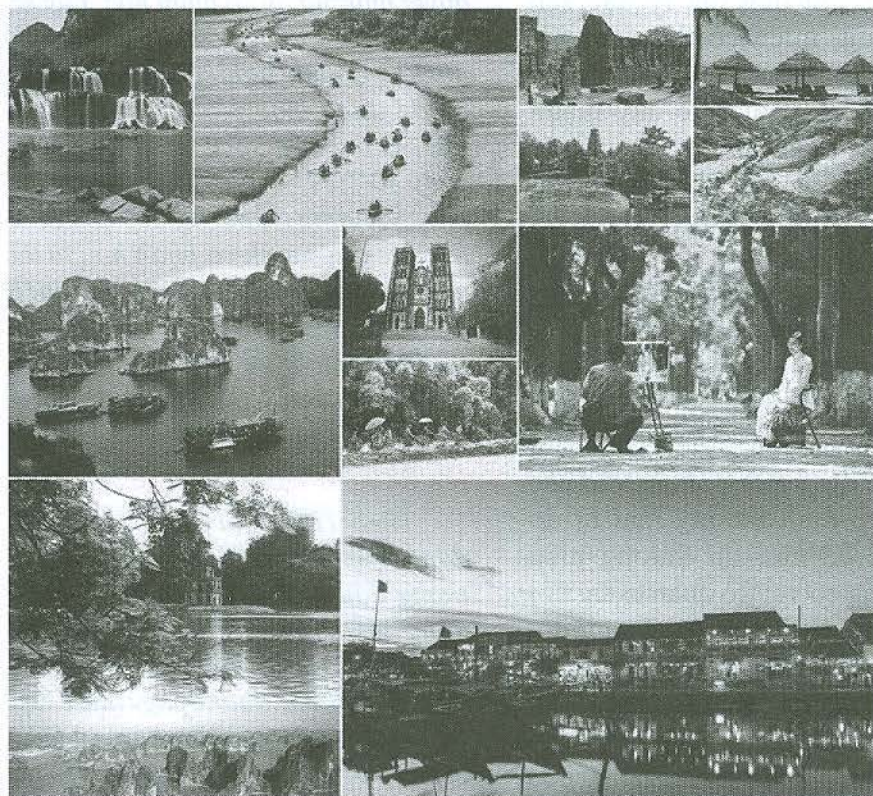

Tìm hướng đi cho thị trường du lịch Việt Nam

THANH MAI

Việc ngành du lịch đặt mục tiêu đến năm 2020 đóng góp trên 10% GDP, trở thành ngành kinh tế mũi nhọn với sự phát triển bền vững vẫn đang là bài toán khó chưa có lời giải.

Thị trường trọng điểm tăng

Ông Lê Quang Tùng - Thứ trưởng Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch cho biết, hiện ngành du lịch Việt Nam đứng thứ 32 toàn cầu về số lượng và sự hấp dẫn của tài nguyên thiên nhiên, văn hóa với 8 di sản thế giới được UNESCO công nhận, tuy nhiên, du lịch Việt Nam vẫn chưa phát triển tương xứng với tiềm năng và lợi thế vốn có. Trong năm 2018, ngành du lịch tăng trưởng gần 20% với khoảng 15,5 triệu lượt khách quốc tế đến Việt Nam nhưng vẫn thấp hơn một số nước trong khu vực như Thái

Lan (38 triệu lượt khách), Malaysia (25 triệu lượt khách), Singapore (18,5 triệu lượt khách) và Indonesia (15,8 triệu lượt khách). Không chỉ thấp hơn về số lượng khách quốc tế, mức chi trả bình quân của khách du lịch quốc tế tại Việt Nam cũng thấp hơn nhiều so với mức chi trả của khách du lịch đến Thái Lan hay Singapore. Vì vậy, vấn đề mấu chốt là cần thay đổi chiến lược phát triển du lịch theo hướng tăng trưởng dựa vào chất lượng thay vì số lượng để gia tăng tỷ lệ đóng góp của du lịch vào GDP, bảo vệ môi

trường, từ đó giúp ngành du lịch phát triển bền vững.

Theo Tổng cục Thống kê, tính chung 5 tháng đầu năm 2019, khách quốc tế đến Việt Nam đạt gần 7,3 triệu lượt người, tăng 8,8% so với cùng kỳ năm 2018. Trong đó, khách đến bằng đường hàng không tăng 6,3%; đường bộ tăng 23,7%; đường biển giảm 17,5%. Cũng trong 5 tháng, khách đến từ châu Á chiếm 76,8% tổng số khách du lịch đến Việt Nam, tăng 9,9% so với cùng kỳ năm 2018 (Trung Quốc giảm 0,8%; Hàn Quốc tăng 22,4%; Nhật Bản tăng 13%; Đài Loan tăng 26%; Malaysia tăng 14,5%; Thái Lan tăng 47,5%; Singapore tăng 3,4%...). Khách đến từ châu Âu tăng 5,9% so với cùng kỳ năm 2018 (Liên bang Nga tăng 6,3%; Anh tăng 5,7%; Pháp tăng 1,5%; Đức tăng 6,1%; Italy tăng 11,4%; Thụy Điển tăng 8,3%; Hà Lan tăng 4,6%). Khách đến từ châu Mỹ tăng 4,9%... Tuy nhiên, để giữ mức tăng trưởng ổn định của các thị trường du lịch trọng điểm, cũng như đạt mục tiêu được Thủ tướng Chính phủ giao, từ nay đến cuối năm, ngành du lịch Việt Nam phải dồn sức mới hoàn thành.

Phát triển thành ngành kinh tế mũi nhọn

Theo ông Ngô Văn Tuấn - Phó Trưởng ban Kinh tế Trung ương, mục tiêu phát triển của du lịch Việt Nam đã được cụ thể hóa tại Nghị quyết số 08-NQ/TW ngày 16/01/2017 của Bộ Chính trị. Theo đó, du lịch Việt Nam đặt mục tiêu đến năm

2020 sẽ thu hút khoảng 17 - 20 triệu khách quốc tế, 82 triệu lượt khách nội địa, đóng góp trên 10% GDP với tổng doanh thu từ khách du lịch đạt 35 tỷ USD; đến năm 2030 du lịch là ngành kinh tế mũi nhọn, thúc đẩy mạnh mẽ sự phát triển của các ngành, lĩnh vực khác. Để hiện thực hóa các mục tiêu này, ngành du lịch đề xuất Việt Nam cần cải thiện chính sách thị thực. Theo đó, trong năm 2019, nếu Chính phủ mở visa cho ít nhất 3 nước có trong danh sách các nước đã có lộ trình mở visa tại Nghị quyết 19 về nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia và cải thiện môi trường kinh doanh thì lượng du khách từ các nước này có thể tăng 10 - 20%. Bên cạnh đó, Chính phủ cần có chính sách khuyến khích kết nối giữa các trường và doanh nghiệp du lịch bằng việc cho phép thành lập mô hình trường trong doanh nghiệp để phát triển nhân lực ngành du lịch.

Việt Nam hiện mới chỉ miễn thị thực cho công dân 13 nước và áp dụng cấp thị thực điện tử cho 80 nước, trong khi đó ở nhiều nước trong khu vực, con số này lớn hơn nhiều. Do đó nhiều chuyên gia nhận định, Việt Nam cần cải thiện hơn chính sách thị thực để giúp cho ngành du lịch có bước phát triển. Bà Nguyễn Thị Huyền - Tổng Giám đốc Vietrantour cho biết, đối với hình thức cấp thị thực tại cửa khẩu, thực chất khách đến Việt Nam nhận thị thực tại cửa khẩu nhưng trước đó họ vẫn phải làm thủ tục trước và cầm công văn đến cửa khẩu. Bên cạnh đó, để thu hút các thị trường có khả năng chi trả cao, nhiều doanh nghiệp Việt Nam đều cho rằng chính sách thị thực cần thông thoáng hơn, thời gian lưu trú từ 15 ngày nên được tăng lên 30 ngày, đơn giản hóa thủ

tục cấp thị thực và cần có thị thực nhập cảnh nhiều lần. Trong khi đó, Thái Lan đang cấp thị thực tại cửa khẩu với công dân 20 nước và chỉ cần chuẩn bị ảnh, hộ chiếu, vé máy bay và xác nhận nơi cư trú, khách quốc tế có thể được cấp visa ngay tại cửa khẩu Thái Lan mà không cần thực hiện bất kỳ thủ tục nào trước đó.

Bên cạnh việc tập trung gia tăng miễn thị thực thêm nhiều nước, trước mắt việc mở rộng visa, kéo dài từ 15 thành 30 ngày cho một số khách du lịch đến từ các nước phát triển như Australia, New Zealand, Hà Lan sẽ giúp du khách ở lại Việt Nam lâu hơn, chi trả nhiều hơn - ông Kenneth Atkinson, Chủ tịch Grant Thornton Việt Nam cho biết.

Chính phủ và ngành du lịch cần ban hành các chính sách khuyến khích phát triển du lịch sinh thái, du lịch cộng đồng để phát huy thế mạnh về tài nguyên thiên nhiên và văn hóa Việt Nam, cũng như thu hút sự tham gia của cộng đồng, doanh nghiệp và khách du lịch trong bảo vệ môi trường. Đặc biệt, quỹ phát triển du lịch theo mô hình hiện tại đang hạn chế khả năng tiếp cận nguồn lực tư nhân, đặc biệt trong quảng bá và xúc tiến du lịch quốc gia, các doanh nghiệp đã đề xuất Chính phủ tiếp tục nghiên cứu, tìm giải pháp nhằm tận dụng tốt hơn nữa các nguồn lực từ tư nhân. Theo đó, việc cho phép mở văn phòng đại diện xúc tiến du lịch quốc gia tại các nước bằng nguồn lực tư nhân sẽ là giải pháp hữu hiệu để đảm bảo chất lượng và hiệu quả quảng bá du lịch.

Trong xu thế hội nhập và phát triển, nguồn nhân lực du lịch Việt Nam phát triển cả về số lượng, cơ cấu và chất lượng. Tuy nhiên, ngành du lịch vẫn còn gặp

những bất cập trong khâu tổ chức đào tạo và phát triển nguồn nhân lực. Quy mô đào tạo mặc dù tăng mạnh nhưng vẫn chưa đáp ứng được nhu cầu của thực tế; hệ thống giáo trình thiếu sự cập nhật hay chưa thực sự phù hợp; chất lượng đội ngũ giảng viên chưa hoàn toàn đáp ứng nhu cầu của thực tiễn; chưa có sự liên kết chặt chẽ và đồng bộ giữa nhà trường và doanh nghiệp cùng các chủ thể cần liên kết... Mặt khác, các chính sách và hành lang pháp lý cho việc tổ chức đào tạo nguồn nhân lực du lịch cũng cần được đổi mới, nhằm tạo điều kiện thuận lợi hơn cho việc đào tạo và nâng cao chất lượng nguồn nhân lực của ngành.

Theo thống kê của ngành du lịch, Việt Nam hiện có khoảng 1,3 triệu lao động phục vụ trong lĩnh vực du lịch (chiếm 2,5% tổng số lao động trong cả nước), trong đó có khoảng 20% chỉ được huấn luyện tại chỗ, chưa qua đào tạo chính quy với chất lượng mang tính chuyên nghiệp. Do vậy, cùng với tiến độ tăng trưởng du lịch như hiện nay, đòi hỏi mỗi năm cần phải đào tạo thêm khoảng 25 nghìn lao động mới, kết hợp với công tác không ngừng đào tạo và bồi dưỡng nâng cao chất lượng nguồn nhân lực hiện có với số lượng tương tự. Như vậy, cùng với chủ trương phát triển ngành du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn thì vấn đề đáp ứng nguồn nhân lực du lịch để có thể đảm bảo về chất lượng và số lượng là chuyện cấp thiết. Do đó, yêu cầu trước mắt là phải chỉnh sửa ngay những vấn đề bất cập trong quy mô đào tạo, sự liên kết giữa cung - cầu của nhà trường và các doanh nghiệp, cùng những chính sách và hành lang pháp lý để tạo điều kiện phát triển và nâng cao nguồn nhân lực du lịch cả về chất và lượng.